№ 100

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 101 (8321)
АПРЕЛИИН 28
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд! Түрүү техникэ эрхим һайнаар ашаглагты! Хүдөө ажахын культурануудай ургасые, мал ажалай ашаг шэмэ үгэлгые бүри ехэ болгохын түлөө тэмсэгты!

(1957 оной Майн 1-дэ зорюулһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудһаа)

Культурно-ажаһуудалай барилга үргэнөөр эрхилхэ

Арад зоной культурно-ажаһуудалай эрилтые гүйсэд дүүргэхын, ажабайдалыень бүри һайн болгохын түлөө анхарал оролдолго Коммунистическэ парти, Советскэ правительство саг үргэлжэ табижа байдаг. КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд хадаа зургаадахи табанжэлэй туршада арад зоной культурна хэмжээс дээшэлүүлхэ, материальна ажабайдалыень һайжаруулха үргэн ехэ зорилго хараалһан байна.

Республикымнай хүдөө нютагуудта культурно-ажаһуудалай барилга һүүлэй үедэ үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Олон колхоз, МТС-үүд культурно-гэгээрэлэй болон ажаһуудалай гэр байрануудые барижа, тэдэнээ хэрэгтэй бүхы түхеэрэлгэнүүдээрнь хангаһан байна. Илангаяа холын фермэ болон отаранууд дээрэ ажаллагшадта онсо анхарал хандуулагдана. Энээнэй ашаар колхознигууд болон совхоз, МТС-үүдэй хүдэлмэришэд сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ арга боломжотой болоо.

Кударын, Курумканай, Зэдын ба бусад аймагуудай зарим колхозууд клуб, культбаза, бани гэхэ мэтэ культурно-ажаһуудалай барилга һүүлэй хоёр жэлэй туршада олоор бодхоожо байна. Кударын аймагай «Путь Октября», Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд холын фермэнүүд дээрэ культбазануудые барижа ашаглалгада оруулаа. Гадна, аймагай «Путь Октября» колхозой дархашуул барилгын түрүү арга хэрэглэжэ, тус культбаза шулуугаар баряа. Мүн энэ аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз бани бариһан байха юм.

Колхозууд мүнөө экономическа талаараа хүсэтэй, шанга шадалтай боложо, горьтойхон мүнгэ зөөреэ культурно-ажаһуудалай барилгада гаргашалха аргатай болоо. Һүүлэй үедэ колхоз бүхэндэ үйлэдбэриин барилганууд үргэнөөр хэгдээ. Малай байха шэнэ типовой байранууд, таряа талха хадагалха газарнууд, бусадшье үйлэдбэриин барилганууд баригдаһан байна.

Гэхэ зуура, республикымнай зарим колхозууд культурно-ажаһуудалай барилгада үшөөл анхаралгүйгөөр хандана. Олон колхоз энэ талаар бүхы арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэнэгүй.

Хүн зоной ургажа байгаа культурна эрилтэ дүүргэхын тулада 1956—1958 онуудта манай республикын колхозуудта болон МТС-үүдтэ клуб, культбаза, улаан булан ба бусад культурно-ажаһуудалай барилга хэхэ гэһэн партиин обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй 1956 оной май һарада гаргаһан тогтоол хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Бичурын, Мухаршэбэрэй, Хориин, Яруунын ба бусад зарим аймагуудай колхозуудта, жэшээнь, 1957 оной эхинһээ хойшо мүнөө болотор нэгэшье клуб, нэгэшье улаан булан гү, али культбаза баригдаагүй байха юм. Олон аймагуудай колхозууд болон МТС-үүдтэ тиимэ барилга хэлэшэгүй удаанаар ябуулагдана, мүн байрын гэрнүүдшье үсөөнөөр баригдана.

Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, колхозуудтахи барилга эрхилхэ Управлениин, Культурын министерствын хүдэлмэрилэгшэд, илангаяа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд культурно-гэгээрэлэй болон ажаһуудалай барилгада анхаралаа багаар табина.

Клуб, улаан булан, библиотекэ гэхэ мэтэ эмхи зургаануудай гэр байрануудые барихатаяа хамта, хүдөө тосхонуудые юрэнхыдэнь болбосон түхэлтэй болгохо шухала. Үйлсэ гудамжануудые заһажа сэбэрлэхэ, тосхоной дунда шабар шабха тогтоохогүйн тула канава һужаагуудые татаха, модо тарижа шэмэглэхэ, харгы зам болон хүүргэнүүдые заһаха, гэр байрынгаа дэргэдэ сэсэглигтэй болохо гэһэн зорилго табигданхай. Энэ талаар Сэлэнгын МТС-эй партийна болон профсоюзна организацинуудһаа һайн жэшээ абамаар. Энэ МТС-эй центр һүүлэй үедэ танигдахаар бэшээр хубилжа, болбосон түхэлтэй болонхой. Эндэхи хүдэлмэришэдэй гэр байра олоор барижа, хамтын ба өөһэд өөһэдын сад сэсэглиг тарижа, тосхоноо ногооруулжа байһан тухай манай газетын мүнөөдэрэй номерой тусхай хуудаһанда тодорхойгоор хэлэгдэнэ.

Теэд республикын олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һуурин тосхонуудаа культурна, болбосон түхэлтэй болгохын түлөө һаналаа табинагүй. Заиграйн, Бичурын, Яруунын ба бусад зарим аймагуудай олон тосхонууд болбосон түхэлгүй байһаар. Тэндэ сэсэглигүүд, спортивна талмайнууд огто байдаггүй.

Зарим тосхонуудта санитарно-һэргылэмжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Холын фермэ болон отаранууд дээгүүр медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд үсөөнөөр ябана. Ариг сэбэрые сахидаггүй зондо хэмжээ абадаггүй.

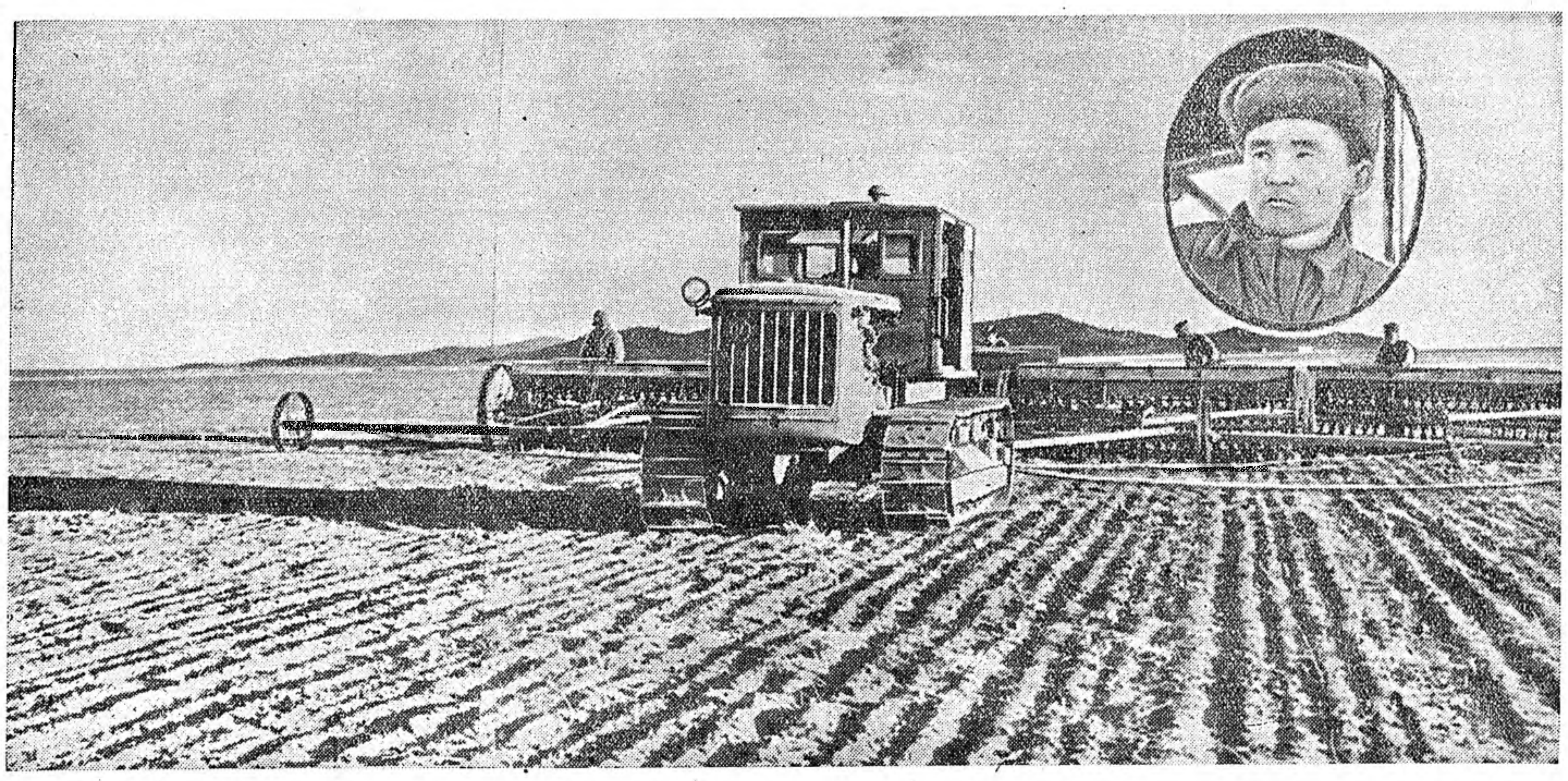
Республикын олонхи МТС болон совхозуудаар оёдолой-заһабарилгын мастерскойнууд болон парикмахерсканууд байгуулагдаадүй. Нютагай промышленностиин министерство ба Бурмонпромсовет энэ хэрэгтэ анхаралаа багаар табина.

Нютагуудтахи партийна, советскэ, комсомольско организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, культурно-ажаһуудалай барилга үргэнөөр эрхилхэ, хүдөө тосхонуудые ойрын саг соо болбосон түхэлтэй, гоё һайхан болгохын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ ёһотой.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи колхозуудтахи барилга эрхилхэ Управлени, тэрэшэлэн Нютагай промышленностиин министерство хүдөө тосхонуудые болбосон болгохо хэрэгтэ эмхидхэлэй-техническэ туһаламжа үзүүлхэ, барилгын хэрэгсэлнүүдээр хангаха уялгатай.

Колхоз, совхоз, МТС бүхэн болбосон, культурна түхэлтэй боложо, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин алдарта 40 жэлэй ойе угтаха зэргэтэй.

ТАРИЛГЫН ХАЛУУН ХАҺА ЕРЭНХЭЙ

Эдэ үдэрнүүдтэ Иволгын аймагай үргэн намжаа тала гүбөөнүүд хабарай игаабари зөөлэхэн наранай хүсэтэ элшэдэ доторһоо нэбтэ сорьюулжа, гэдэн амидырһандал гэрэлтэ һайханаар шарайлаад байна.

Хабарай эртын тарилга хэхэдэ мүнөө аятай зохид болошоо. Энэ аймагай Иволгын МТС-эй харьяата «Коминтерн» колхоз хабарай хара таряа уржадэрһөө тарижа эхилбэ.

Юһэдэхи тракторна бригадын (бригадирынь нүхэр Бавасан Бальчинов) нэгэ агрегат (тракористнь нүхэр Гатап Дараев) Мүндэгэр гэжэ нютагта табадахи, зургаадахи полидо гурбадахи үдэроо хара таряа һайн шанартайгаар тарижа, үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Тус агрегадта дүршэлтэй бэрхэ сеялкэшэн нүхэд Очир Раднаев, Бавасан Гомбоев, Лубсан Бардуев болон Николай Дымбрылов гэгшэд эрхим шанартайгаар эртын тарилга хэхын түлөө бүхы хаба шадалаа гаргана.

Энэ агрегадай эбтэй эетэй зургаан хүнүүд үглөөнэй зургаан часта ажалаа эхилээд, үдын 12 часта поли дээрэ яаралтайгаар эдеэлжэ, харанхы болотор нэгэшье һаадгүйгөөр ябана.

Үдэрэй халаанай дүүрэмсээр часай туршада сеялкэнүүдэйнгээ шүрэб, татуургануудые шалгаад, шангадхаад, трактораа бэлдээд, һүниин халаанайхид (тракористнь нүхэр Бадма Цыбиков) ажалдаа гарана.

Тиигэжэ хабарай эртын тарилгашад үдэр һүнигүй «С-80» маркын тракторай хүсэтэ моторой хүнхинөөе таһалдуулнагүй.

Һаяда энэ агрегадайхид хара таряагаа тарижа дүүргээд, Ухаа Толгой гэжэ нютагта шэниисэ тарижа орохонь.

Зураг дээрэ: тракторист нүхэр Дараевай агрегат тарилга хэжэ ябана.

Кударын колхозуудай полинууд дээрэ

Кударын аймагай колхозуудта эртын тарилга эхилээ. Ехэ Кударын МТС-эй механизаторнууд «Комбайн» колхоздо 66 гектар шэниисэ таряа. Эндэ нүхэд Степановай, Тимофеевэй агрегадууд һайнаар хүдэлнэ.

Маленковой нэрэмжэтэ колхоз 45 га, «Путь Октября» колхоз 30 га хара таряа тариһан байна.

Мүн Хамнигадайн МТС-эй харьяата колхозуудта тарилга эхилэнхэй. МТС-эй механизаторнууд Ждановай, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозуудта эртын тарилга хэжэ эхилэнхэй.

Манай корр.

Шухала хэрэг тоогдоногүй

Ороохо тарянай, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса ургуулхын түлөө агротехникын бусад хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэтэйгээ хамта үргэн дэлгэр тарялан, сабшалангайнгаа газарые үтэгжүүлжэ байха гээшэ тон шухала. Эгээл тиимэһээ Хориин аймагай зарим колхозууд имагтал наг шэбхэ газарайнгаа хүрьһэндэ шэнгээһэнэй ашаар илангаяа үбһэ ногооной, огородой эдеэнэй үндэр баян ургаса абадаг болонхой. Жэшээлхэдэ, «Улаан Одон» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыбикжапов) жэл бүри наг шэбхэ ехээр зөөжэ, сабшалангайнгаа газар һайнаар үтэгжүүлдэг, уһалдаг байһанһаа үбһэ ногооной һайн ургаса абадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус колхоз 1350 гектар сабшалангайнгаа газарай 917 гектарынь уһалһан, наг шэбхээр үтэгжүүлһэн байна. Энэ колхоздо сабшаланшадай тусхай бригада жэлэй дүрбэн сагта ажаллажа байдаг юм. Колхозой түрүү сабшаланша нүхэр Егнин Ендыпов үнгэрэгшэ жэл 5 га газарта үтэг шэбхэ хэжэ, га бүриһөө 90 центнер, 70 гектар газарһаа га бүриин 25 центнер, 300 гектар газарһаа га бүриин 18 центнер абаһан байна.

— Сабшалангайнгаа газарта наг шэбхэ ехээр гаргажа, хэдэн дахин уһалһанай ашаар иимэ ургаса абаа һэм. Мүнөө 1375 тонно наг шэбхэ гаргагдаад, һайрамай уһаар сабшалангаа уһалжа байнаб,— гэжэ мүнөө луговод Егнин Ендыпов хөөрэнэ.

Мүнөө жэл луговод Ендыпов наг шэбхэ хэрэглэжэ, газараа уһалһанай ашаар гектар бүриһөө 100 центнер, 100 гектар газарһаа га бүриин 30 центнер, 300 гектар газарһаа га бүриин 20 центнер үбһэ ногооной ургаса абаха уялга абаад, ажаллажа байна. Мүн энэ колхоздо хэдэн сабшаланшад нуга сабшалангые даажа абаад, ажаллажа байнхай. Тус колхозой гэшүүд мүнөө жэл тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха түсэбөө дүүргэхын түлөө оролдожо, ехэхэн хүдэлмэри хэнэ.

Мүн тиихэдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Путь Сталина», «Красный партизан» колхозуудта наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй.

Гэбэшье, поли, сабшалан дээрэ энэ жэлдэ наг шэбхэ урда урдынхиһаа бүри ехээр гаргажа, түсэбөө майн нэгэн болотор дүүргэхэ гэһэн партиин обкомой дүрбэдэхи Пленумэй табиһан харюусалгата зорилгые аймагай олонхи колхозууд, Хориин совхоз тон хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ, урдынхидаал адли энэ шухала хэрэгые тоогоогүй байһаар. Ушар тиимэһээ мүнөө аймаг дотор наг шэбхэ поли, сабшалан дээрэ гаргаха хүдэлмэри оройдоо 19,3 процент дүүрэһэн, мүнөө наг шэбхэ зөөлгэ тон удаанаар ябуулагдана. Колхоз, совхоз, МТС бүридэ наг шэбхэ зөөхэ хараа график зохёогдоһон болобошье, тэдэнь фермэ, гүүртэнүүдтэ бэелүүлэгдэнэгүй. Тэрэнэй дүүргэлтын хойноһоо ямаршье хиналта, шалгалта хэгдэнэгүй. Илангаяа Молотовой, Хрущёвой, Ленинэй нэрэмжэтэ, Хориин совхозой фермэнүүдтэ наг шэбхэ зөөжэ, сабшалан, таряалангаа үтэгжүүлхэ хэрэг тоогдоногүй. Һүүлшын мэдээгээр түсэбөө тэдэ 3,3—19,2 процент дүүргээ.

Тиихэдэ хүршэ зэргэлһэн Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд жэл бүри үбһэ ногооной тон бирагүй ургаса абажа, малай тэжээлээр дуталдажа, хүндэ хүшэр байдалда үбэлжэлгые үнгэргэдэг заншалтай юм. Теэд эдэ колхозууд сабшалангаа һайжаруулха, үтэгжүүлхэ хүдэлмэри ябуулдаггүй тооной. Мүнөө наг шэбхэ зөөжэ, газараа үтэгжүүлхын тулада өөдтэй юумэ хээгүй. Мүн Хориин совхозой № 2, № 4 фермэнүүдтэ (даагшадынь нүхэд Панченко, Будажапов) наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри ябуулнагүй.

Колхозууд болон фермэнүүдтэ аргал шэбхэ зөөлгые бодото һайнаар эмхидхээгүй байһан Хориин МТС-эй болон совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энээнэй түлөө баһал зэмэтэй. Жэшээлхэдэ, Хориин МТС (директорынь нүхэр Убеев, главна инженерынь нүхэр Базаржапов) хорёо хотын шэбхэ малтаха, ашажа үгэхэ хүдэлмэринүүдые оньһожоруулхые оролдоогүй. Хабарай тарилгын халуун үеын эхилтэр «Беларусь», «МТЗ-2», «ИУ-2» болон бусад хүнгэн түхэлэй тракторнуудта тэргэ шагтагалжа, наг шэбхэ зөөхэ, энэ хүдэлмэридэ механизаторнуудые олоор хабаадуулжа, тус хүдэлмэриие урагшань дабшуулхые оролдоогүй. Тиихэдэ колхозуудай мэргэжэлтэд иимэ шухала хэрэгээр һонирходоггүй, наг шэбхэ зөөлгые эмхидхэхэ хэрэгтэ хабаададаггүй. Үнгэрхэдөө Хориин МТС-эй главна агроном нүхэр Осипов наг шэбхэ зөөхэ тухай гансал саарһан мэдээнһээ сааша юушье мэдэнэгүй, нэгэшье колхоздо ошожо, наг шэбхэ гаргажа байһан газарта хүрөөгүй. Тэрэнэй ямараар хэрэглэгдэдэгые мэдэхэгүй байна. Тиимэһээ колхозуудай малшад, сабшаланшад нүхэр Осиповые танихаһаа байтагай, хараашьегүй байха юм.

Иимэ байдал юун дээрэһээ Хоридо тохёолдооб гэхэдэ, аймагай партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө энэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулнагүй, «хэлсээ, түсэблөө хадамнай дүүрэнэ бэзэ» гэһэншүүгээр энэ хэрэгтэ хандана.

Ц. Дандаров, манай корр.

Нэгэ секундын туршада 16 мянган кубометр уһан нэмэнэ

КУЙБЫШЕВ, апрелиин 26. (ТАСС). Хабарай сагта уһанай үерлэхэ үедэ гидроузелые эрхим һайнаар бэлэдхэхын тулада Куйбышевска ГЭС-эй хүдэлмэрилэгшэд оролдолго гаргаа. Мүнөө Волга мүрэн үерлэжэ эхилээ. Хаалтаар тогтоогдоһон уһан секунда бүхэндэ 16 мянган кубометрээр нэмэнэ. Апрелиин 25-да уһанай нюруу 42 сантиметрээр дээшэлээ. Тиихэдэ Волгын хайлажа эхилһэнһээ хойшо уһанай нюруу гурба хахад метрээр дээшэлээ юм.

Мүнөө хабар уһанай нюруу хараалагдаһан хэмжээндээ хүрэхэнь.

Урдань Волгоһоо аяар холо байһан городууд, тосхонууд мүнөө шэнэ далайн эрье дээрэ байдаг болохонь.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудые баридаг хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай

Нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудые барилгада элитэ ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө иимэ хүнүүдтэ **Социалистическэ Ажалай Геройн** нэрэзэргэ олгохо, **«Хадуур ба балта»** гэжэ алтан одые Ленинэй ордентойгоор барюулха:

1. **Благинин** Семен Марковичта—«Кузбассшахтострой» комбинадай «Томусашахтострой» трестын Осинниковска барилгын управлениин проходчигуудай бригадын бригадирта.

2. **Бычковский** Бронислав Станиславовичта — «Кузбассшахтострой» комбинадай «Прокопьевскшахтострой» трестын нэгэдэхи Прокопьевско барилгын управлениин проходчигуудай бригадын бригадирта.

3. **Великанов** Иван Семеновичто — «Каменскшахтострой» комбинадай 9-дэхи барилгын управлениин проходчигто.

4. **Возном** Михаил Федоровичто—«Карагандашахтострой» комбинадай «Иртышуглестрой» трестын 1-дэхи барилгын управлениин экскаваторай машинистда.

5. **Глазов** Евгений Михайловичта — Главцентрошахтостройн «Нелидовшахтострой» трестын 2-дохи барилгын управлениин проходчигуудай бригадын бригадирта.

6. **Ляпунов** Георгий Сергеевичтэ—«Кузбассшахтострой» комбинадай «Ленинскшахтострой» трестын Беловско барилгын управлениин участогай начальнигта.

7. **Малтабар** Павел Игнатьевичта—«Карагандашахтострой» комбинадай Кировскэ барилгын управлениин начальнигта.

8. **Мелихов** Николай Филипповичтэ—Главцентрошахтостройн «Мосшахтострой» трестын 1-дэхи барилгын управлениин проходчигуудай бригадын бригадирта.

9. **Мосенков** Константин Егоровичто — Главцентрошахтостройн «Дорогобужшахтострой» трестын 4-дэхи барилгын управлениин горно цехын начальнигта.

10. **Поляков** Александр Мироновичто—«Кузбассшахтострой» комбинадай «Кемеровшахтострой» трестын Анжерскэ трестын барилгын управлениин комплексно бригадын бригадирта.

11. **Рудометкин** Сергей Петровичто—«Карагандашахтострой» комбинадай барилгын Ленинскэ управлениин штукатурно-малярна бригадын бригадирта.

12. **Сапожинский** Константин Павловичта — Главвостокшахтостройн «Дальшахтострой» трестын Артемовско барилгын управлениин горно цехын начальнигта.

13. **Семин** Иван Андреевичтэ — Главцентрошахтостройн «Октябрьшахтострой» трестын Скопинска барилгын управлениин арматур-бетонщигто.

14. **Солоха** Григорий Григорьевичто—Главуралшахтостройн «Кизелшахтострой» трестын Гремячинска шэнэ шахтануудай управлениин шулуушадай комплексно бригадын бригадирта.

15. **Хрущевский** Михаил Михайловичта — Главцентрошахтостройн «Мосшахтострой» трестын табадахи барилгын управлениин начальнигта.

16. **Чужов** Гавриил Александровичта — Главвостокшахтостройн «Красноярскшахтострой» трестын нэгэдэхи барилгын управлениин шулуушанда.

17. **Шехурин** Владимир Владимировичта — Главуралшахтостройн «Челябинскшахтострой» трестын Красносельскэ шахтануудай барилгын управлениин проходчигуудай бригадын бригадирта.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо **Д. КОРОТЧЕНКО.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
1957 оной апрелиин 26.

Парти арад хоёрой бата нэгэдэл

Манай республикын ажалшад „Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай“ нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые нэгэн дуугаар һайшаажа, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулна

☆ ☆

Сэмбэ нэхэгшэдэй суглаан

Улан-Удын сэмбын фабрикын 300 шахуу хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд клубтаа сугларжа, «Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

Фабрикын директор нүхэр К. П. Альцман Н. С. Хрущевой тезисүүдые предприятиингаа хүдэлмэритэй холбожо, тон шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тус тезисүүдэй һайнаар нүлөөлхэ байһыень жэшээнүүдээр тодоруулан харуулаа.

—Манай орон доторхи үйлэдбэриин хүсэн улам саашадаа хүгжэхэ ехэ арга боломжо олохонь. Жэшээлхэдэ, манай фабрика аяар Казахстан абаашажа угаагдан сэбэрлэгдэһэн нооһоор сэмбэ нэхэдэг юм. Нютаг дээрээ, республика соогоо нооһо угаадаг комбинат барижа ашаглабал, гүрэнэй мүнгэн нилээд багаар гаргашалагдаха һэн. Мүн элдэб хэрэгсэлнүүдые холоһоо асархада, гүрэнэй зөөри дэмы гаргашалагдана. Промышленностяа бүри һайнаар хүтэлбэрилбэл, предприятинуудай хүдэлмэридэ үзэгдэдэг дутагдалнууд усадхагдажа, оромнай үнэ сэнгээр хямда эд бараа, элдэб зүйлнүүдые абадаг болохо,—гээд нүхэр Альцман элидхэлээ дүүргэбэ.

Сэмбэ нэхэдэг цехын начальник нүхэр Шиганов иигэжэ хэлэбэ:

— Совнархозуудые эмхидхэхэдэ ехэ туһатай байхань лабтай. Тиимэһээ, би энэ хэрэг дэмжэнэб.

Эрхүүгэй облпланай түрүүлэгшэ нүхэр П. Силинскиин «Правдада» хэблэгдэһэн статьяе буруу гэжэ һананаб. Якутска АССР, Красноярска хизаар, Бурят-Монголой АССР, Читын ба Эрхүүгэй областьнуудые Зүүн Сибириин экономическа нэгэ район болгоо һаа, дан ехэ, эхи захадаа хүртэшэгүй байха гээшэ. Энэ ехэ дайда дээрэхи промышленностиие Эрхүүһээ хүтэлбэрилхэнь бэрхэтэй болохо гэжэ һанагдана.

Эдэ хизаар, республика тусгаар экономическа районууд болгогдобол. дээрэ байха. Мүн манайшье республикые тусгаар экономическа район болгохо хэрэгтэй.

Сэмбын фабрикын лабораториие даагша. залуу мэргэжэлтэ З. Нагаслаева нүхэр Н. С. Хрущевой тезисүүдэй гүн ехэ удхатай байһые тэмдэглээ.

— Манай республикада үйлэдбэриин хүсэнүүдые улам саашань хүгжөөхэ бүхы арга боломжонууд, байгаалиин баялигуудшье бии. Республикадамнай промышленностиин олохон һалбаринууд амжалтатайгаар хүгжэжэ байна,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

—Оронойнгоо экономикые улам саашадань хүгжөөхын тула, промышленность болон барилгые бүри һайнаар хүтэлбэрилхэ шэнэ формонууд хэрэгтэй болоо. Эдэ формонууд үйлэдбэридэхи хүсэнүүдые улам ехээр хүгжөөхэ арга олгохо байха,—гэжэ фабрикын директорэй орлогшо нүхэр Матвеев хэлэбэ.

Бүхы суднануудые нэгэ мэдэлдэ оруулха

«Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ республикымнай уһанзамшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Уһанзамайхид жэл бүри гол мүрэнүүдээр ашаа шэрэлгын үные химдаруулха, гүрэнэй мүнгэ зөөри арьбалхын түлөө нилээд оролдолго гаргана. Гэбэшье, уһанзамшадай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар.

Жэшээлхэдэ, республика доторнай гол мүрэнүүдэй флодой министерстводэ хабаатай дүрбэн органзаци хүдэлнэ. Тэдэ организацинууд ондо ондоо зургаануудта мэдэлтэй юм. Улан-Удын судна заһабарилгын завод Москвада байһан гол мүрэнүүдэй флодой министерстводэ мэдэлтэй. Тиихэдэ Улан-Удын пристань—Зүүн Сибириин пароходстводо, Байкало-Селенгинскэ техническэ участок—уһан замай бассейнүүдэй Эрхүүдэхи управленидэ мэдэлтэй, тиихэдэ бага голнуудые ашаглалгын участогые мүн лэ Эрхүүһээ хүтэлбэрилдэг.

Энээн дээрэһээ боложо, манай хүдэлмэридэ тохёолдодог шухала асуудал саг дарыдань шиидхэхын аргагүй байдаг. Нютаг дээрэнь түргөөр шиидхэгдэмээр асуудал шиидхэхын тулада Эрхүү, Москва хүрэтэр элдэб бэшэг, телеграмма эльгээхэ ушар болодог байна. Тииһээр байтар 2—3 һара үнгэрдэг. Нёдондо жэл навигациин эхилхэһээ бүри урид Улан-Удын пристаньдэ 3 буксирта теплоходуудай хэрэгтэй болоходо, тэрэниие судна заһабарилгын заводто бүтээлгэхын тулада гол мүрэнүүдэй флодой министерстводэ хандаһан байнабди. Тэрэ асуудалнай хэдэн һара үнгэрһэн хойно шиидхэгдээ һэн.

Гадна, Сэлэнгэ мүрэн дээрэ хүдэлдэг эдэ дүрбэн организацинууд тус бүридөө захиргаанай ехэ аппарадтай байжа, гүрэнэй мүнгэ зөөри ехээр гаргашална. Организаци бүридэнь судомеханическа, техническэ, диспетчерскэ, бухгалтерска, хангалгын болон түсэблэлгын таһагууд бии. Таһаг бүридэнь олон хүн ажаллана. Мүн организаци бүхэндэ начальнигай, главна инженерэй, ахалагша инженерэй тушаал даадаг олон хүнүүд хүдэлмэрилдэг. Эдэ организацинуудые нэгэдхэхэ саг ерээ.

Республикынгаа уһан замай транспортые һайжаруулхын тула үшөө хэдэн шухала хэмжээ абаха хэрэгтэй. Сэлэнгэ мүрэн, Байгал далайгаар ой модоной, загаһанай промышленностиин суднанууд ябадаг. Тэдэ суднанууд дүүрэн хүсөөрөө ашаглагданагүй. Хэрбээ Сэлэнгэ дээрэ тамардаг суднануудые бараниень нэгэдхээд, совнархозой мэдэлдэ үгөө һаа, саашадаа арадай ажахын ашаа ехээр зөөдэг болохонь лабтай.

Мүн пароходуудай заһабарида хэрэгтэй модые Черемховоһоо асарнабди. Тиихэдэ манай эндэһээ тиимэ модон Кемерово город эльгээгдэнэ. Иигэжэ юрын модые ямаршье аша туһагүйгөөр хоёр тээшэнь шэрэхэдэ гүрэнэй ехэхэн мүнгэн зөөри гаргашалагдана.

Д. Балданов, Улан-Удын пристаниин начальник.

Комбинат байгуулхые дурадхана

Кяхта городой гуталай фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

Фабрикын эсхэлгэ-бэлэдхэлгын цехын хүдэлмэришэн нүхэр Бурлаков промышленна предприятинуудта ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ элдэб зургаануудай, министерствонүүдэй өөһэдынгөө тала харадаг ябадал дээрэһээ ехэ һаад тохёолдоно гэжэ хэлээ. Жэшээнь, манай фабрика ботинка оёхо арһа Советскэ Союзай холын городуудһаа асардаг юм. Тиихэдэмнай зэргэлээд шахуу байһан Сүхын арһанай завод элдэһэн арһаяа ондоо область, республикануудта эльгээдэг. Энэ баримта хадаа олон предприятинуудай хүдэлмэриин буруугаар түсэблэгдэдэг, түүхэй эдээр болон бусад хэрэгсэлээр муугаар хангагдадагые гэршэлнэ.

— Элдэб хэрэгсэлнүүдэй дуталдадаг дээрэһээ фабрикын үйлэдбэрие нэгэ жэгдээр ябуулха арга олдоногүй, — гэжэ нүхэр Москвитин хэлээ. — Ботинкануудай ула хадаха хадааһа асархын тулада фабрикын дирекци заримдаа аяар Ленинград хүрэтэр хүнийе эльгээхэ баатай болодог.

Тэрэшэлэн фабрикын техническэ шалгалтын таһагые даагша нүхэр Кулаков Кяхтын гуталай фабрика Сүхын арһанай завод хоёрой база дээрэ арһа-гуталай комбинат байгуулха тухай дурадхал оруулаа. Тус асуудалай шиидхэгдээд байхада арһанай заводой үйлэдбэрилһэн продукци ондоо тээшээ эльгээгдэхэеэ болихо, продукци үйлэдбэрилгөөр доторой арга боломжо үргэнөөр хэрэглэгдэхэ болоно бшуу. Хэрбээ эдэ хоёр предприятинуудые нэгэдхээд байгаа һаа, захиргаанай аппарадһаа олон хүн сүлөөлэгдэхэ, гүрэнэй мүнгэн арьбалагдаха һэн.

Фабрикын зарим хүдэлмэришэд өөһэдынгөө предприятиһаа гадна, ондоо асуудалаар олон дурадхал оруулаа. Жэшээнь, республикымнай амяаран экономическа район боложо, совнархозтой болоо һаань, зарим аймагуудые нэгэдхэхэдэ таарамжатай. Тусхайлбал, Кяхтын, Кударын аймагуудые нэгэдхээ һаа. гансахан захиргаанай аппарадһаа арьбалагдаһан мүнгөөр байрын олон гэр барижа болохо байна.

Фабрикын хүдэлмэришэд дээрэ хэлэгдэһэн предприятинуудай база дээрэ арһа-гуталай комбинат байгуулха тухай дурадхал оруулха гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаа.

А. Антонов.

Нэгэн дуугаар һайшаана

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой цехүүдтэ «Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Бурят-Монголдо совнархоз байгуулха тушаа дурадхалые цех бүхэнэй хүдэлмэришэд һайшаан дэмжэнэ. Ажахын хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг цехын түрүүшын халаанай хүдэлмэришэд зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

— Манай цехын хүдэлмэришэд элдэб жэжэ хэрэгсэлнүүдһээ эхилээд, паровозой зарим деталь хүрэтэр үйлэдбэрилнэ, — гэжэ мастер нүхэр Гладилов хэлэбэ. — Заводойнгоо олохон цехүүдые гагнууридаа хэрэгтэй зүйлөөр ханганабди. Тиимэһээ, зарим ушарта тэдэ цехүүдэй хүдэлмэри манай цехһээ дулдыдадаг. Гэхэ зуура, паровоз, вагон заһабарилдаг заводуудые хүтэлбэрилдэг Москвадахи главна управлениин хүтэлбэрилэгшэд предприятинуудай бодото байдалые мэдэдэггүй. Предприятинуудай үйлэдбэриин шухала асуудалые түргөөр шиидхэнэгүй. Техническэ хангалга бүришье муугаар бэелүүлэгдэнэ. Электрод, флюс гэхэ мэтэ зүйлнүүдээр дуталданабди. Бурят-Монголдоо Совнархозтой болоо һаа, үйлэдбэриин эдэ дутагдалнууд түргөөр усадхагдаха байгаа.

Тус цехын начальник нүхэр Торгашев цехынгээ гол түлэб паровозно, вагонно комбинадуудай захил дүүргэдэг байһан тухай хэлээ. Тиимэһээ энэ цехые бэшэ томо цехүүдтэй нэгэдхээ һаа, ажалай бүтээсэ дээшэлхэ, захиргаанай аппарадта гаргашалагдадаг ехэ мүнгэн арьбалагдаха болоно.

С. Черненко.

Майн урда тээхи

Зэдын аймагай Цагаан-Усанай МТС-эй токарь И. К. Кокорев хүдөө ажахын машина зэмсэг заһабарилгада эрхим жэшээ харуулан, халаан бүхэнэйнгөө нормые 130—150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр И. Кокорев хүдэлмэрилжэ байна. **З. Веснинагай** фото.

Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Цыпылма Бадмаева ажахын жэлэй үнгэрэгшэ зургаа һарын туршада үнеэн бүриһөө 710 литр һү һаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Цыпылма Бадмаева.

1917 — 1957 Октябриин туг доро

Ц. Ранжуров тухай шэнэ материал

Хизаар ороноо шэнжэлхэ республиканска музей Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ зуураа, ажалшан зондо эрхэ сүлөө, зол жаргалта байдал олгохын түлөө тэмсэлшэдэй ажал-ябуулга тухай шэнэ материалнуудые суглуулна. «Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци», «Гражданска дайн ба интервенци» гэһэн таһагуудтань шэнэ зүйлнүүд олоор суглуулагдажа байнхай.

Бурядай түрүүшын революционер Ц. Ранжуров тухай шэнэ фотографи манай музейн хүдэлмэрилэгшэд олоо. Ородой түрүүшын революцида эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө 1906 оной мартын 9-дэ сүүдлүүлжэ. тушаагдаад байһан хэдэн хүнэй дунда Цыремпил Ранжуровай зураг бии. Энэ фотографи Улан-Удын 65-дахи һургуулиин багша Семен Федосеевич Переваловайхиһаа олдоо. Семен Федосеевичын абга Иван Перевалов «Прут» гэдэг транспортын матросуудые сүлөөлхэ хэрэгтэ Ранжуровтай хамта хабаадалсаһанайнгаа түлөө сүүдлүүлээд, Яхат сүлэгдэһэн байгаа. Яхадта Иван Перевалов Емельян Ярославскитай нэгэ байрада байһан юм гэхэ.

Абгынь наһа барахада. тэрэ фото С. Ф. Переваловта үлэһэн байгаа. Тус фото-зурагай ара талада иигэжэ бэшээтэй юм: «Акатуйн түрмэһөө «Прут» транспортын матросуудые сүлөөлһэнэй түлөө нэгэ хэрэгээр сүүдлүүлһэн хүнүүд: Селяев Перевалов хоёр хэбтэнэ, Г. Гансмемуров, Шишкин, Жемякин, Белоглазов, Голубцов, Братенков, Суворов, Чистохин, Лопатин, Ранжуров, Простакшин гэгшэд һууна; Чирков Полубояров хоёр байна. Ара таладаиь Федоров, Гантимуров, Пешков, Беломестнов, Чистохин, Козулин, Петрамеев, Туранов. 1906 ондо буулгагдаба.

Энэ фото шэнээр ехэ болгожо дахин буулгагдаад, Кяхтын музейдэ эльгээгдээ.

М. Петухов, музейн хүдэлмэрилэгшэ.

Шэнэ ба боро газар ашаглагшад шагнагдаба

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1956 оной октябриин 29-нэй Указай үндэһөөр «Шэнэ ба боро газар ашаглаһанай түлөө» гэһэн медаляар түрүүшүүлые шагнаха тухай асуудалые хаража үзөөд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө олон колхознигууд, МТС-эй, мүн партийна, советскэ аппарадай хүдэлмэрилэгшэдые энэ медаляар шагнаба.

Хамта дээрээ 453 хүн шагнал хүртөө. Тэрэ тоодо Байкало-Кударын аймагһаа 36 хүн, Яруунаһаа-134, Заиграйһаа—35, Кабанскһаа — 87, Кударaһаа—6, Мухаршэбэрһээ—21, Сэлэнгэһээ—45, Хориһоо-89 хүн тус медальда хүртэбэд.

Ильичын лампа ялархань

Нёдондо жэлһээ эхилээд, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Эндэ 500 тонно орооһоной багтаха склад, хониной 2 типовой байра, үнеэдэй 2 байра, гахайн 1 байра, силосэй 4 набтар башни, 1 культбаза, малшадай байха 5 гэр баригдажа дүүрүүтэй. Мүн электростанци баригдажа, Агуу ехэ Октябриин һайндэр болотор колхознигуудай гэрнүүдтэ электрын гэрэл ялараха юм.

Т. Батомункуев.

„Улаан Бургалтай“ колхоздо

КОЛХОЗОЙ ГАЗЕТЭ

Правлениин ба партийна эхин организациин орган — «Улаан Бургалтай» гэжэ олон тиражтай газетын түрүүшын номер гараба.

Газетын түрүүшын номерто КПСС-эй айкомой ба аймгүйсэдкомой амаршалганууд, «Манай гол зорилгонууд» гэһэн статья, мал ажалаар ажахын хахад жэлэй дүнгүүдые харуулһан олон таблица ба сатирын буланда «Хатуу хэрын халуунтайшуул» гэжэ хоёр архиншадые хурсаар шүүмжэлһэн статья толилогдонхой.

Тус газетэ һарадаа хоёр дахин 400 хэһэгээр хэблэгдэжэ байха юм.

ЭДИР ҺААЛИШАН

Комсомолец Жэмбэ Лубсандашиев 18 наһатай эдир залуухан, шадамар бэрхэ хүбүүн юм. Республикын эрэ һаалишадай уряалые дэмжээд, тэрэ «Обоотын» фермэдэ һаалишанаар гурбадахи һараяа хүдэлжэ байна.

Эхэнэр һаалишадта дадаһан үнеэд түрүүшын үдэрнүүдтэ Жэмбые ойрошье үзэдэггүй һэн. Тииһээр үнеэдынь дадажа, мүнөө энэ һаалишан түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсана. Март һарада үнеэн бүриһөө сүүдхын 5—6 литр һү һаажа, ажалай нэмэлтэ түлбэри 35 түхэриг мүнгөөр ба һүөөр абаа. Мүн правлениин ба ВЛКСМ-эй айкомой зүгһөө үнэтэ шанда хүртэбэ.

МАЛШАДАЙ ҮДЭР

Мал ажалаар ажахын хахад жэлэй дүнгөөр Малшадай үдэр үнгэргэгдэжэ, колхозой зоотехник Хамаганов элидхэл хэбэ. Элидхэл тушаа 10 гаран хүн үгэ хэлэжэ, мал ажалай һайн талые тэмдэглэхэтэеэ хамта, дутуу дундыень мүн шүүмжэлээ.

Һү һаалга нёдондо жэлэйхиһээ 2,5 дахин ехээр абтаһан байна.

ҮБГЭДЭЙ ҮҮСХЭЛ

Агуу ехэ Октябриин 40-дэхи жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын тула оролдожо, ажалай наһанһаа үни гараһан үбгэд Даша Цыденов, Дагба Айсуев, Жэнжи Бадмаев, Сандуй Дашижапов, Доржи Улзытуев гэгшэд Харабуусын һааһанэ фермын малшадта хоёр квартиратай шэнэ гэр саг болзортонь барижа дүүргээ.

Мүнөө тэдэнэр тарянай склад барихань.

КОЛХОЗОЙ ФЕСТИВАЛЬ

«Эхэ орондоо, партидаа дуратайбди!» гэһэн уряал доро колхозой залуушуулай фестиваль үнгэргэгдэбэ. Колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Д. Бубеев фестивалиие нээжэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь колхозой залуушуулай хүсэ шадалые, эрдэм бэлигые харалган болоо. Һаалишан Ж. Лубсандашиев бэрхэ хүгжэмшэ байһанаа, тракторист Т. С. Лубсанов һайханаар дууладагаа, тракторист Буянтуев үндэр, утые бэрхээр харайдагаа харуулжа, үнэтэ бэлэгүүдые абаа.

Эдэ нүхэдтэ аймагай фестивальда хабаадаха эрхэ олгогдобо.

Д. Буянов. Торнин аймаг.

ажалай вахтада

Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэришэн Мария Популова Майн 1-нэй һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, үдэрэйнгөө даабари 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Популова. **А. Мантаовай** фото.

БҮХЫ ТОСХОНУУДАА БОЛБОСОН, ҺАЙХАН БОЛГОЕ!

Сэлэнгын МТС-эйхид гэр байра олоор барина, хамтын ба өөһэд өөһэдөө сад сэсэглиг тарина

⁂

«Зургаадахи табанжэл соо үрэ жэмэс ба виноград хуряан абалгаяа таба... табанжэлэйхитэй жэшэбэл 1,5—2 дахинһаа бага бэшээр нэмээхэ... Хүдэл...шэд болон албахаагшадай хамтын сад сэсэглигүүд ба колхознигуудай бууса ...архи сад сэсэглигүүдые али бүхы аргаар үргэдхэн хүгжөөхэ».

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдһээ).

Ажалшадай аша туһада

...анай хүдэлмэри... албахаагшад ...СС-эй XX съез... түүхэтэ шиид...рийн үндэһөөр ...рин тосхоноо ...бөсон һайхан ...охын тула 1956 ...горьтой хүдэл...и хэһэн байна. ...5 жэлэй үеэр ...С-эй центр—То... нютагта ту...лдахысаань ба... хэдэхэн гэр ...байһан юм. Хү...эришэднай тии... байраар дутал...г байгаа.

...эхэ зуура, һүүлэй ..., илангаяа нё...до жэл партийна, ...фсоюзна, комсо...льско организаци...дай, механиза...нуудай өөһэдынь ...элээр тосхоноо ...босон гоё болго... тула ехэхэн ...эн хэгдээ. Меха...аторнуудай хү... үнгэрэгшэ жэл... 18 шэнэ гэр ба...даа, 10 гаран гэр ...оо тээһээ асаржа ...итдаа. МТС-эй ...элмэр и ш э д э й ...ха хоёр дабхар ...шан мүнөө жэл... бэлэн болохо.

...үдэлмэр и ш э д ...он албахаагша... өөһэдтөө гоё ...ужам гооронсо...дые олоор бари... тула 1956 ондо ...нэй зүгһөө 60 ...ган түхэриг мүн... үгтөө һэн. Тэрэ...эн шэнэ барилга ..., гэр байрануу... заһабарилха хэ...тэ зорюулжа 300 ...ган түхэриг та...данхай.

...осхомнай үйлсэ...тэй болоод, гэр ...эниинь номер...дожо байна. ...н дулаанай саг...та үзэсхэлэн һайхан набша намаагаа дэлгэдэг, шангахан һэбшээндэ шааян дуулан байдаг, аятай үнэрөөрөө анхилдаг уляангир, олон янзын жэмэстэ модод таригдаад, нийтын

сад сэсэглиг ургажа байнхай. Тэрээнһээ гадна, үнгэрэгшэ жэл олохон айлнууд уляангир, акаци, мойһо, крыжовник, үхэр нюдэ гэхэ мэтэ мододые газаагаа тарижа, хоройлһон юм. Нёдондо тарижа үрьдеэгүйшүүл мүнөө модо һуулгажа, хоройлжо байнад.

Тосхоноо болбосон болгохо хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ зорилготой санитарна тройка үйлсэ бүридэ томилогдоод, профсоюзай комитедэй зүгһөө ажаһуудалай асуудалнуудые шиидхэдэг комиссиин (түрүүлэгшэнь нүхэр И. А. Брянский) хүтэлбэри доро хүдэлмэрилжэ байдаг. Эндэхи врач Е. В. Петухова санитарна тройконуудай хүдэлмэридэ тодорхой туһа хүргэдэг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Шэнээр баригдаһан гэрнүүдые газаагаа садтай болоол һаань, тушаажа абаха гэжэ хэлсэгдэнхэй.

Хүдэлмэр и ш э д, албахаагшадай газаахи садаа хоройлходонь туһалха зорилгоор, нэгэ янзын харшануудые модоор хүүлхэ, үнэ сэнгээрнь үгэхэбди гэжэ МТС-эй дирекци найдуулһан байна.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ үгтэхэ (курортдо ошохо) 6 путёвкотой болонхойбди. Тэдэнэй заримаиинь һайнаар хүдэлдэг санитарна тройкын эдэбхитэдтэ хүртэхэ байха.

Мүнөө манайда хүдэлмэр и ш э д э й клуб, библиотекэ, кино гаргадаг түхеэрэлгэ ба соёл гэгээрэлэй бусад гуламтанууд бии. Тэдэмнай улад зоной ухаан сэдьхэлэй эрилтэнүүдые хангаха гэжэ оролдодог. Зүгөөр, эдэнэй хүдэлмэридэ үшөөл ехэхэн дутуу дунданууд бии байһаар.

Агуу ехэ Октябриин 40-дэхи жэлэй алдарта ойдо бэлэг болгон, гоё гоё гэр байшангуудые барижа, газаагуураа элдэб түрэлэй модо тарижа, һуурин тосхоноо һүртэй һайхан, ажаллахада, амархадашье аятай болгохоор шиидэнхэйбди.

З. Рыбалов,
Сэлэнгын МТС-эй рабочкомой түрүүлэгшэ.

Хүндэтэй даалгабари

...иниин даадаг са...арна тройкодо ...р Дмитрович ...ечников (авто...шинын жолоо...), Надмит Цы...ович Цыренов ...ектрохюрөөшэн) ...элмэрилсэдэг юм. ...най үйлсын гэр...дэй олонхинь ...рёод гаран гэрэй ...) үнгэрэгшэ ...лдэ баригдаһан ...на. Тиимэһээ, ...нэ үйлсэ гэжэ ...эшэнхэй.

...эртээ, газаагаа, ... бүхы үйлсээ ...рун сэбэр байл...ал — бэедэ ехэ ...атай, наһан дээ... наһа нэмэхэ жэ...этэй ха юм. Үрэ ...мэстэ, набша на...ита мододые та...жа, сад сэсэглиг ...баруулаад, аг... һайхан агаа...р амисхаалжа ...хада ямар һайхан бэ! Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, манай үйлсын зон— үбгэн залуугай илгаагүй бултадаа — ариг сэбэрые сахиха, санитарна трой-

кын эрилтые дүүргэхэ гэжэ оролдодог.

Б и д э гурбан түлөөлэгшэд үе үе болоод, өөһэдынгөө үйлсөөр, айлнуудаар ябажа шалгадаг, хүнүүдые суглуулжа хөөрэлдэдэг, мүрысөөнэй дүн гаргадагбди.

Модо таряад мартажархихагүй, харин тэрэнээ уһалжа, х а р у уһалжа байха хэрэгтэй. Тиигээгүй һаа, хүрьһэ шоройнь хуха хатажа, ургамалнууд хосордог, тооһо тортогто дарагдадаг, малда түйбэгдэдэг бшуу.

Тосхоноо болбосон һайхан болгохо, ариг сэбэрые наринаар сахиха хэрэгтэ бүгэдөөрэн эдэбхитэйгээр хабаадажа, урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэбди.

С. Ангарова,
Шэнэ үйлсын санитарна тройкын түрүүлэгшэ.

Һайшаалтай үүсхэл

Сэлэнгын МТС-эй механизаторнууд, албахаагшад һуурин газараа городой түхэлтэй гоё һайхан тосхон болгохо зорилго табяад, 2—3 жэлэй туршада нилээд ехэ оролдолго гаргаһан байна. Тус станциин центр— Тохой нютагта һаяшаг болотор арба-табан гэрнүүд эндэ тэндэ тобхойлдожо һуудаг байгаа. Һүүлэй үедэ, гол түлэб нёдондо жэл, барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар эмхидхэгдэжэ, хори—гушан шэнэ байшангууд баригдаһан, олон байранууд урилагдан табигдаһан байха юм.

Амаралтын үдэр гү, али ажалһаа сүлөө сагуудта хаа хаанагүй гэр байрануудые барижа, заһабарилжа, хоройлжо, газаагуурхяа арилгажа байхыень тэндэ харахат. Энэ тосхондо Ленинэй нэрэмжэтэ, Хүдэлмэришэнэй, Һургуулиин, Кооперативна, Мэргэжэлтэдэй, Шэнэ, Убукунска, Набережна гэһэн 8 үйлсэ мүнөө дээрээ бии болоод, улам саашаа үргэдэжэ байнхай. Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхидой бүгэдөөрэн нүүжэ ерэхэдэ, олон шэнэ үйлсэ нэмэжэ, ёһотойл агрогород тогтохонь дамжаггүй! Мүнөөшье тэндэ гурба мянга гаран хүн ажаһуудаг.

Эндэхи ажалшад «Үрэ, жэмэс ба виноград бүри ехээр ургуулжа абадаг, бэлэдхэдэг болохо тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлэн, центрээ сэсэглиг таряад, үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшын ургаса—хэдэн центнер жэмэс хуряажа абаһан байгаа. Олонхи айлнууд хоёр, гурбан янзын үрэ жэмэсэй эшэ ба уляангир һуулгаад, тэдэнээ ехэл ханалгатайгаар бөөмэйлэн ургуулжа байнад.

Урин дулаанай сагта айл бүхэнэй газаахи модод набшалжа, үйлсын хоёр заха үргэлжэ дээрээ ногоороод, ажаллаха, амархада аятай зохид болохонь.

Соёл культура нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ зорилготой гурбаад хүн (санитарна тройка) тосхоной үйлсэ бүридэнь томилогдоод, хүндэтэй үүргэ дүүргэжэ байдаг. Тэдэнэй дундаһаа урдын улаан партизан, пенсионер үбгэн Парфентий Иванович Хомяков, МТМ-гэй хүдэлмэришэн Софья Андреевна Ангарова, тэрэшэлэн нүхэд Власов, Быкова гэгшэдэй энэ даабаридаа үнэн сэхээр, эдэбхитэй шударгыгаар хандадаг тухайдань тэмдэглэхэ шухала.

Рабочкомой түрүүлэгшэ, коммунист нүхэр Рыбалов МТС-эйнгээ тосхониие болбосон болгожо, хүдэлмэришэдэйнгөө хүсэл эрмэлзэлгыень хангаха асуудалнуудые түргөөр шиидхэхын тула ехэ оролдолго гаргажа байнхай гээд тэндэхи механизаторнууд магтана. Нээрээшье, Захар Петрович ажалшадай аша туһада зорюулагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдодог байна.

Сэхынь хэлэхэдэ, Сэлэнгын МТС-эй механизаторнууд болон тэдэнэй бүлэнэр тон һайшаалтай үүсхэл, оролдолго гаргажа, Бурят-Монголдо сад сэсэглигэй ургуулагдаха байһые тодоруулаа. Байгалай үмэнэ нютаттай мойһон, хуша, үхэр нюдэн гэхэ мэтэһээ гадна, ондоо тээһээ асарһан үрэ, жэмэсүүдшье манай эндэ тааража үрэжэдэг байна.

Энээн дээрэһээ харахада, республикын колхоз, совхоз, МТС бүхэн сад тарижа, һуурин тосхонуудаа болбосон һайхан болгохо, үрэ жэмэс ургуулжа, олзо доход оруулха аргатай.

Нүхэдүүд! Сэлэнгын МТС-эй хүдэлмэришэд, албахаагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, үбгэд хүгшэд болон һурагшадһаа жэшээ абажа, тосхон бүхэнөө уужам ба гоё гэр байрануудтай, сад сэсэглигүүдтэй, һорёон мүрысөөнэй, наада зугаагай талмайнуудтай—болбосон һайхан болгыт!

Р. Бимбаев.

Ш. НИМБУЕВ

Сэсэглиг соо

Сэнгэлиг байдалай
Шэмэгынь болонхой
Сэсэглиг наймахан
Наһаяа гүйсэнхэй...

Июниин наран
Игаан энеэн,
Алтан гэрэлээ
Адхан сасана.

Эреэн гоёхон
Эрбээхэй тоорин,
Эндэ тэндэ
Эрбэлзэн ниидэнэ.

Ажалдаа бэрхэхэн
Алагхан зүгыхэн
Шэнэхэн сэсэгэй
Шэмыень хүхэнэ.

Үнгын сэсэгэй
Үнэр шэнгэнхэй
Арюун агаараар
Амилан
аалиханаар

Алхалан ябанаб,
Аятай гээшэнь!
Аман сооханоо
Гүнгэнэхэ гээшэм:

Һайхан шүлэг
Һанаан сооһоом
Газаашаа зүдхэн
Гарахаяа һанаал.

Огторгойн бүлбэнүүр—
Омогхон булжамуур
Хабарые магтан
Хабархан дуулана.

Хойно, урдам
Хоёр хүхы
Дуугаа абалсан,
Донгодон байна.

Эмгэн эжы
Ашаяа хүтэлөөд,
Энхэ золоо
Эдлэн ябана...

Һаналсаһан хоёр
Инагууд удэшэлэн
Һарын толондо
Угаалган эндэ

Шэбэр һабирхан
Шэбэнэлдэн ябадаг,
Тангариг үгэлсэн,
Таалалдан байдаг...

Намаржаад байхада
Эндэ ерэхэдэ
Наартай һайхан
Болоод байдаг.

Элдэб жэмэсүүд
Эдеэшэшэнхэй
Эшэеэ дараад,
Уряалан байдаг:

«Садатараа эдеэд,
Сэгнэлтэээ айлдыт,
Саашань худалдаад,
Олзоёо нэмээгыт!».

«Агуу ехэ Ленинэй уряалһан ёһоор газар дайдаяа һалбаруулан хубилгаха хэрэгые олон мянган эдэбхитэдтэй хамта үргэлжэлүүлхэһээ ондоо хүсэлэн намда байхагүй». И. В. МИЧУРИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МТС-эй сад сэсэглигые сэбэрлэжэ байна.

«Сад сэсэглиг ургуулха гээшэ гахай үсхэһэнһөө үлүү бэрхэтэй хэрэг. Гахайе нэгэ жэлтэй болгоод, мяхыень хэрэглэжэ шададагдаха бшуу. Харин сад сэсэглиг ургуулхын тулада хэдэн жэл хэрэгтэй болохо байна. Тиимэһээ, сагаа дэмы үнгэргэнгүй жэмэстэ модо тарижа, сад сэсэглиг ургуулагты».

Н. С. ХРУЩЕВ

Залуушуулай арюун уялга

Тохой тосхоноо болбосон болгохо хэрэгтэ комсомолшууд, залуушуул эдэбхитэйгээр хабаадана. Э д э н э р хамтын сад тарилсаһан, түрүүшынхидэй тоодо газаагуураа модо һуулгаһан. энэ хэмжээ-ябуулгын ямар аша туһатайе зондо ойлгуулха хүдэлмэри ябуулһан байха юм. Тэрээнһээ г а д н а, манай организа ц и и н комсомолшууд МТС-эйнгээ клубые тойруулжа элдэб модо һуулгаха, тэрэнээ хоройлхо, уһалха, харууһалха үүргэ даагаад, нёдондо жэл ехэхэн юумэ хээ һэмди. Нина Коко р и н а (МТМ-гэй счетовод), Ольга Аверина (библиотекарь), Александра Малофеева (сельпогой бухгалтер) гэгшэд эдэбхи үүсхэлэй эрхим жэшээ харуулаа.

Тэрээнһээ гадна, Спортын талмай дээрэ модо һуулгалсаха, Үхибүүдэй талмай эмхидхэлгэдэ туһалхабди.

Элдэб һорёо мүрысөө эмхидхэхэ тусхай талмай бии болгохо, шухала хэрэгсэлнүүдээр хан-

гаха зорилго табигданхай.

Май, июниин үеэр клубай оршондохи сад шадар хатар танцын талмай бии болгогдохоор хараалагдана. Энэмнай хүдэлмэришэн залуушуулай хүхихэ, амарха газар болохо зэргэтэй.

Мүн профсоюзна организацитай хамта тосхонойнгоо тэг дундань хүүгэдэй талмай түхеэрхэ, тэндээ үнгын һайхан сэсэгүүдые ургуулха, модо тариха, элдэб наадан-хайнуудые худалдажа абаха бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Эндэ сугларһан үхибүүд пионернүүдэй, х ү м үүжүүлэгшэдэй хүтэлбэреэр наадаха, зугаалха юм.

Бүхы тосхоноо болбосон гоё болгохын тулада комсомолшууд, залуушуул үшөөл ехэ оролдолго, үүсхэл гаргаха, таригдаһан модоной эшэ бүхэнние һайнаар харууһалжа ургуулха, уһалха, тэдэниие хухалагшад, һандаагшадтай тэмсэхэ уялгатай. Хүндэтэ даабаряа дүүргэхэдэнь санитарна тройконуудта туһалхабди.

З. Брянская, МТС-эй дэргэдэхи комсомолой организациин секретарь.

Айл бүхэндэ—сад

МТС-эй эдэбхитэдэй, һуурин зоной зүгһөө тосхоноо б о л босон һайхан болгохо асуудалда анхарал т а б иһанайнь ашаар һүүлэй үедэ ехэхэн хэрэг бүтээгдэжэ байнхай.

К л у б, МТС-эй конторо, чайна, м е х а н и заторнуудай һуртуули гэхэ мэтын байшангуудай хажуугаар сад таригдаа, айл бүхэнэй газаагуур элдэб модод һуулгагдаа.

Томохон центр боложо захалһан Тохой нютагаа сэсэглиг садаар шэмэглэхэ хэмжээ-ябуулгын хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһые зүбшэн хэлсэхын тула март һарада Сэлэнгын МТС-эй, Загастайн сомоной Соведэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эдэбхитэд сугларжа, хабарзундаа хэхэ хүдэлмэреэ тодорхойлһон юм. Эндэхи МТС колхоз хоёр хамжажа, баскетболой талмай, хатар танцын талмай, хүүгэдэй з у н даа наадаха талмай, һарабшануудые бариха, буудажа һураха тир түхеэрхэ, эдэнээ тойруулжа м о д о һуулгаха г э ж э шиидхэһэн байна.

А. Гусев, инженер.

Үгэдөө хүрэхэбди

Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй түүхэтэ ойе тэмдэглэхэ ехэ бэлэдхэл хэгдэжэ байһантай дашарамдуулан, манай орон дотор болоһон гайхамшаг хубилалтанууд тухай тобшохонооршье һаань, хөөрэхэ хүсэл түрэнэ. Юундэб гэхэдэ, би арбан юһэ — хорёод оной үеэр Агууехэ Октябриин туйлалтануудые хамгаалалсан, ами бэеэ гамнангүй ябажа, дотоодын болон гадаадын дайсадтай тэмсэһэн байнаб.

Тохой нютагаашье абаад үзэел даа. Һүүлэй гушаад — дүшөөдхэн жэлэй туршада ямар ехэ юумэн хэгдээ, яаһан ондоо болоо гээшэб!

Хээрын сагаан тала байһан энэ нютагта иимэ ехэ техникэтэй МТС эмхидхэгдээд, город гээшэ тү гэхээр гоё һайхан тосхон тогтожо байна. Нийтын байшангуудай оршондо сад сэсэглигүүд таригданхай. Айл бүхэнэй газаа акаци, уляан-

гир, мойһон мэтын модод һуулгагдана.

Н а м т а й хамта Андрей Савватеевич Сапунов, Рая Ивановна Кокорина гэгшэд хүдэлмэрилдэг. Манда даалгагдаһан Хүдэлмэришэнэй үйлсын айлнууд садаа нэгэ янзаар хорёолонхой. Долоон хоног бүри үйлсөөрөө ябажа шалгадаг, с э б эрлүүлдэгбди. Эндэхи зон ограда соогуурхи ба газаагуурхи шорой шохойгоо суглуулаад, сомсоведэй тусхайлан зааһан газарта абаашажа хаядаг. Айл бүхэмнай газаагаа шабхантай болоо, угаадаһа хэхэ нүхэ малтажа байна. Манай үйлсэдэ һууриж анхай зоной суглаан үе үе зарлагдажа, ариг сэбэрэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Тосхоноо үнэхөөр болбосон болгохын тула даажа абаһан уялгануудаа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байхабди.

П. Хомяков,
Хүдэлмэришэнэй үйлсын санитарна тройкын түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сапуновтоной газаа яблони һуулгажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тосхоной нэгэ үйлсэ.

А. Мантаевай фото.

Манай республикын һонин

Худалдаа наймаанай худэлмэрилэгшэд Чита ошожо ерэбэ

Манай республикын худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой предприятинууд Читын областиин худалдаа наймаанай организацинуудтай мүрысэдэг юм. Һаяхан манай республикын худалдаа наймаанай түлөөлэгшэд мүрысөөгөөр өөһэд хоорондын шалгалта хэхэеэ Читын область ошожо ерээ. Бурят-Монголой түлөөлэгшэд тэндэ байха зуураа нийтын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэдэй областной зүблөөндэ хабаадалсаа. Мүн областиин худалдаа наймаанай, бэлэдхэлэй эмхи зургаануудаар ябаһан, дүй дүршэлөө андалдан абалсаһан байна.

— Агын национальна округой колхознигууд ехэ баян дэлгэр байдалтай болонхой,—гээд Чита ошожо ерэһэн нүхэр Шарапов хөөрэнэ. Округой эгээн баян Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 37 мянган толгой хонитой. Үнгэрэгшэ 1956 ондо колхоз нийтынгээ ажахыһаа ехэ олзо абаа. Зарим колхознигууд ажалта үдэртөө 55—57 мянган түхэриг мүнгэ абаһан байха юм. Мүн энэ жэлэй түрүүшын кварталда колхоз ажалта үдэр бүхэндэ 4—4 түхэриг аванс хубаагаад байна. Тиин мүнгэ хубаарилгын үедэ колхозой дэргэдэхи магазин үдэртөө 340 мянган түхэриг хүрэтэр эд бараа колхознигуудта худалдана.

К. Демидов.

Зургаан багашуул зэргэлээд,
Зогсобо урилдаанда зэһээд.
Тосхоной үйлсөөр табилуулан,
Тооһо шорой бурьюулан
Хаба шадалаа һорилсохонь.
Хойно урдаа оролсохонь.
Алиниинь хурдан гүүлэгшэ ааб,
Ахижа баранаа гарагша ааб?

Г. Лосевой фотоэтюд.
А. Бадаевай шүлэг.

Сабшалан уһалагдана

Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи комплексно бригадын колхознигууд сабшалан ба полинуудые уһалалгада ехэхэн анхарал хандуулна. Хуушан уһалалгын системэнүүд заһагдана, шэнэ системэнүүд баригдана. Апрель һарын эхеэр Тохойн уһалалгын системэ ашаглалгада ороо. Урдань уһалагдадаггүй 400 гаран гектар сабшалан ба огородой полинууд уһалагдаха болоо. Энэ системэ бүтээхын түлөө колхознигууд олоороо гаража, дүрбэн үдэрэй воскресник хэбэ. Энэ воскреснигтэ 8 километр утатай канава малтагдаһан ба заһагдаһан байна, гадна 30 метр утатай 2 метр шахуу үндэртэй хаалта шулуу модоор хэгдээ. Энэ системэһээ мүнөө 200 гаран гектар сабшалан уһалагдаад байна. Сабшалан ба полинуудые уһалалга түлэг дундаа ябана.

Ш. Бальжинимаев.

Үндэр наһатай почтальон

Закаменай аймагай «Байкал» колхозой почтальоноор Долгор Дашапилова гурбадахи жэлээ ажаллажа байна. Энэ хадаа жара гаран наһатай, нёдондо жэлэй пенсионерка.

Эндэхи үбэлэй ханхинама хүйтэндэшье, хабарай шанга һалхиндашье, зунай аяма халуундашье, бороо саһанай орожошье байхада Долгор тээбии почтодоо заатагүй ошожо, шэнэ газетэ болон журналнуудые асардаг юм. Тэрэ машинаар почто зөөдэггүй, 25 модоной газарта байдаг Санагаһаа эмээл морёор почтоёо асардаг. Колхознигуудта газетэ, журнал, бэшэгүүдые зөөхэһөө гадна, Долгор тээбии тэдэнэй захиһан элдэб захянуудые саг болзортонь дүүргэдэг юм.

—Тээбии, таамнай үндэр наһа наһалжа, пенсидэ гараат. Иигээд амарха сагтнай болоо бэшэ гү? — гэжэ колхознигуудай асуухада: «бэе элүүр хүл дээрээ ябахадаа, хэжэ байһан ажалаа орхихо дурагүй байнаб» гэжэ харюусадаг.

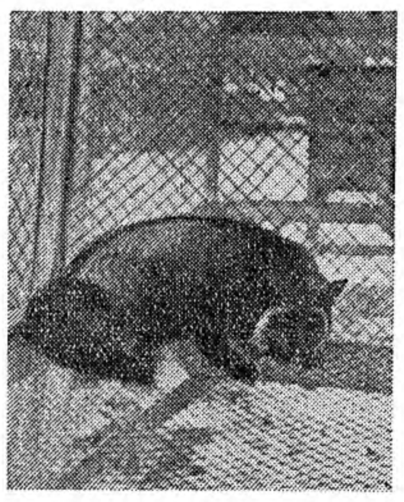
Иигэжэ Долгор Дашапилова өөрынгөө оролдосотой ажалаар колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой. Тэдэнэр почтын ерэхэдэ, «почтымнай тээбии» ерэбэ, ямар һонинийе асарба ааб» гэжэ хөөрэлдэдэг болонхой.

Б. Ванчиков.

Халтар хара үнэгэнһөө 8 гүлгэ

Бурмонкоопсоюзай бэлэдхэлэй управлениин ондатрово-олзоборилгын ажахын ба колхозуудай ангай фермэнүүдэй халтар хара үнэгэд гүлгэлжэ эхилээ.

Бэлэдхэлэй управлениин Бабушкиндахи ангай фермэ ехэ олон түл абажа байна. Һүүлэй мэдээгээр энэ фермынхид 4 үнэгэнһөө 24 гүлгэ абаа. Тэдэнэй нэгэниинь — 8 гүлгэ, 2-ынь 6—6 гүлгэ асараа. Иимэ олон гүлгэдые үнэгэн тон хомор асардаг юм. Олон гүлгэдые асарһан үнэгэд һайн байрада оруулагдаад, тусгаар харууһалгада байлгагдана. Гүлгэдтэнь нэмэлтэ тэжээл үгтэнэ.

Мүн тэрэшэлэн Баргажанай, Хойто-Байгалай, Баунтын ондатрова ажахынуудай ангай фермэнүүдтэ түл абалга түлэг дундаа ябажа байна.

К. Демин.

Манай артистнар Дальна Востогто

Бурят-Монголой гүрэнэй дуу ба хатарай ансамбль Дальна Восток ошожо, түрүүшынгээ концерт Приморско хизаарай Ружино гэжэ станциин ажалшадта харуулба. Удаань артистнар 156-дахи һургуулиин һурагшадтай уулзалга үнгэргэжэ, артистнар Цырен Хоборков, Чимит Шанюшкина гэгшэд ансамблиин зүгһөө үгэ хэлэһэн байна.

Уулзалгын түгэсхэлдэ БМАССР-эй арадай артист Цырен Хоборков, «Аба эжын захяа» гэжэ дуу дуулажа, һурагшадые баярлуулба.

Мүнөө артистнар Владивосток городто ошоод байна.

Ц. Батуев.

Манай спортсменүүд Эрхүү мордобо

Үни сагһаа хойшо Улан-Удэ, Эрхүү городуудай спортсменүүдэй хоорондо нягта холбоо барисаа байгуулагданхай.

Һаяхан республикын эхэнэр волейболистнуудай суглуулагдамал команда нүхэрэй ёһоной уулзалга хэхэеэ Эрхүү мордобо. Тэдэнэй тоодо шадамар бэрхэ спортсменүүд Ильина, Кузнецова, Рудич, Сапунова ба бусад бии. Тус команда Эрхүүдэ байха зуураа «Буревестник», «Авангард», «Спартак» бүлгэмүүдэй командануудтай уулзаха юм.

УРГЫ

(Фенологой тэмдэглэл)

Ургы — хабарай эртын сэсэг юм. Сэнхир хүхэ сэсэгэй задаран һалбархада, фенологууд хабар эхилээ гэжэ тоолодог.

Эртын сэнхир хүхэ сэсэгүүдээр тала дайдын хушагдахада бүхы ургамалнууд үндын, ургаха тээшээ дүхэжэ эхилдэг юм.

Манай республикада 12 янзын ургынууд ургана. Баранһаа түрүүлэн һалбаржа захалдаг ургые манай эндэ Турчаниновай ургы гэжэ нэрлэдэг. Байгал шадарай ургамалые түрүүшынхеэ шэнжэлжэ захалһан хуушанай натуралист Турчаниновай хүндэлэлдэ тэрэ сэсэг иигэжэ нэрлэгдэдэг болоо бэлэй.

Ургы ехэнхидээ ой модоной соорхойдо, хадын үбэртэ, тала дайдада, шулуун хабсагай дээгүүр ургана. Ургы олон жэлэй ургаса юм. Тэрэнэй үндэһэн 58—106 жэлэй туршада ургамал үгэдэг. Ургын набша намаа бүхэли зундаа ногооржо байха зуураа үндэһэндөө шэмэ тэжээл суглуулна. Тиин намар тээшэ шэнэ сэсэгэй буурсаг бии болодог. Иигэжэ буурсаглаһан ургы хагдарһан набша намаадаа хушагдаад, ямаршье хүйтэнһөө айнгүй үбэлжэдэг байна. Хабартаа саһанай хайлахатай хамта тэрэ буурсагынь задаржа, һайхан сэсэгээ дэлгэдэг.

Манай республикын урда зүгэй аймагуудта Кяхта, Сэлэнгэдэ ургы апрелиин 15—18-да сэсэглэжэ эхилнэ. Ургы 25—30 үдэрэй туршада сэсэглэжэ байдаг.

Манай республикада ургы энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ сэсэглээ.

Ургые хонин ехэ дуратайгаар эдидэг, мүн хура шубуун тэрээндэ ехэ дуратай. Хабарай нааданай үедэ баригдаһан хурын уули ургы сэсэгээр дүүрэн шэглээтэй байдаг юм.

И. Котов, СССР-эй Географическа обществын бодото гэшүүн.

Архиншад хэһээгдэхэнь

Будников Павел Степанович 1956 оной март һарада Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн сельподо бэлэдхэгшээр ороһон юм. Теэд ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг, архи ходо уудаг байгаа. Тиигэжэ ойрохон болзор соо 8900 түхэригэй гүрэнэй зөөрийе үрижэрхёод тэрьелжэ арилшаһан юм. Мүнөө апрель һара соо тэрэ баригдажа, милицидэ тушаагдаа.

Мүн «Победа» колхозой гэшүүн Хайрутдин Садриев нилээд удаан саг соо колхоздоо кладовщигаар хүдэлхэ зуураа элдэб худал, хуурмаг дансануудые хэжэ, 5000 гаран түхэригэй хамтын зөөри үрижэ үбэршэлбэ. Колхознигуудай һэргэг дээрэһээ Садриев баригдаба. Мүн Садриевай муу мүрые далдалжа, тэрэнтэй хамта архидалсажа ябаһан колхозой ревизионно комиссиин түрүүлэгшэ Черкасов хууляар хэһээгдэхэ байна.

Мүнөө Будников, Садриев, Черкасов гэгшэдэй хэрэгэй мүрдэлгэ дүүрэжэ, арадай сүүдтэ үгтөө.

А. Аюшеев, Мухаршэбэрэй аймагай прокурор.

Нүхэр К. Е. Ворошиловта бэлэг барюулагдаба

ПЕКИН, апрелиин 25. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, заанай яһан дээгүүр уран һайханаар һиилэдэг Лю Шен-дао «Чунцинжибао» газетын түлөөлэгшэдэ К. Е. Ворошиловай портрет барюулжа, К. Е. Ворошиловта дамжуулхыень гуйгаа.

8x5 сантиметр хэмжүүртэй заанай яһан дээрэ тус портрет һиилэгдэнхэй. Гадна, Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай С... гэлжын комитедэй заседани... апрелиин 16-да нүхэр К. Е. Во... ловай хэлэһэн үгэнь мүн тэрэ... дээрэ сүм багтаа. Нүхэр К. Е... рошиловай хэлэһэн үгэнь ... иероглифһоо бүридэнэ. Дүрбэ... тон нэтэрүүгээр хүдэлһэнэ... һүүлээр Лю Шен-дао нүхэр ... Ворошиловай портредые ... болгоһон байна.

К. Е. Ворошилов Ханчжоуда айлшалжа байна

ХАНЧЖОУ, апрелиин 26. (ТАСС). СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, тэрээнтэй хамта ябалсаһан Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко, П. Ф. Юдин хитад зоной эмнэлгын газар—Ханчжоу городые, тэрэнэй үзэсхэлэн һайхан сэсэглигүүдыень һайхашаан хараа.

Советскэ айлшад, КНР-эй гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай, ВСНП-гэй Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Пын Чжэнь, КНР-эй гүрэнэй соведэй премьерэй орлогшо маршал Хэ Лун, Чжэцзян провинциин Арадай комитедэй түрүүлэгшэ Ша Вэнь-хань болон бусад хүнүүд сай ургуулдаг «Октябрь» гэжэ кооперативта ошоһон байна.

Нүхэр К. Е. Ворошилов, тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд кооперативай түрүүлэгшэ Сунь Гуань-шунь, мүн тэрэнэй орлогшо Лу Чжэнь-хао гэгшэдтэй уулзажа, кооперативай хүдэлмэри тухай, таряашадай олзо доход тухай ехээр һонирхон хөөрэлдөө. Энэ тосхоной таряашад эхин түрүүн харилсан туһалалсаха эмхидхэл 1952 ондо тогтооһон юм. Һүүлээрнь хамтын ажалай аша үрэ ехэтэй байһыень ойлгожо, эдэнэр 1954 ондо доодо... хэлэй хүдөө ажахын коопе... байгуулһан, энэнь 1955 ондо ... түхэлэй кооператив болгон ... гагдаһан байгаа.

Кооперативта 227 бүлэ айл... Зонойнь тоо 1053 хүн болоо... рэгшэ жэлдэ бүлэ бүхэн 640 ... олзо доход оруулһан юм.

Айлшад сайн плантаци... ошожо, таряашадтай хөөрэлд...

Кооперативай гэшүүд айл... энэ кооперативта ургуулһан с... лэглээ. Хэдэн зуун таряашад ... шадые тон халуунаар угтаһан ... на.

Нүхэр К. Е. Ворошилов, т... тэй сугтаа ябаһан хүнүүд ... шагта санатори Пинфынь ... һүүлээрнь ошобо. Энэ санатори ... гамал модо элбэгтэй хадалиг ... та баригданхай юм. Тэрэ х... бооридо Цяньтанцзян гэжэ үр... мүрэн урдадаг. Хитадай ажа... ехэнхидээ Шанхайн хүдэлмэ... эндэ ерэжэ амардаг юм.

Нүхэр Ворошилов, тэрээнтэй... та ябалсаһан хүнүүд сана... һонирхон хараад, амаржа ... ажалшадтай хөөрэлдөөд, һүү... тэдээнтэй карточкаяа сохю... байна.

К. А. Фагерхольм радиогоор үгэ хэлэбэ

ХЕЛЬСИНКИ, апрелиин 25. (ТАСС). Премьер-министр К. А. Фагерхольм правительствын тушаалһаа гарахаяа һанаһан шалтагаание тайлбарилан, апрелиин 25-най үдэшэлэн радиогоор үгэ хэлээ. Социал-демократическа партиин онсо съездын абаһан шиидхэбэринүүдһээ боложо, правительство тушаалһаа гараха баатай болобо гэжэ Фагерхольм хэлээ.

Правительствода ородог социал-демократическа министрнүүдэй олонхинь социал-демократическа партиин хүтэлбэридэ ороогүй гэжэ Фагерхольм мэдүүлээ. Парти дотор ондоо үзэл баримталдаг, п... тельствода ородог министр... партиин мүнөөнэй хүтэлбэрил... захиралта, заабаринуудые ... ёһотой болоно. Тиимэһээнь пр... тельствын болон партиин хүт... рилэгшэдэй хоорондо хододоо ... салдаан гараха байна.

Тэрээнһээ гадна профсоюзай... дэлөөнэй харюусалгата түлө... шэд партиин хүтэлбэридэ ор... байһаниинь муу. Социал-демо... тическа партиин съезд аюу... шиидхэбэри абаа гэжэ Фагерх... тэмдэглээ.

Сири Египет хоёр хэлсээ хэжэ байна

КАИР, апрелиин 26. (ТАСС). Сириин Республикын президент Шукри Куатли Египедэй президент Гамаль Абдель Насертай уулзажа, Иорданида тохёолдоһон байдалые зүбшэн хэлсэбэ гэжэ МЕН агентство мэдээсэнэ.

Куатли болон тэрээнтэй суг ябалсаха хүнүүд апрелиин 26-най үглөөгүүр Каирһаа Саудовска Ар... ниислэл Эр-Рияд мордоо. Ку... тэндэ король Саудтай хэлсээ ... юм.

«Дунда Зүүн зүгтэхи, ила... Иорданидахи байдалые зүбшэ... сэхын тулада тусхай делегаци... Рияд эльгээгыт» гэһэн уряал пр... дент Насер король Саудһаа аба...

Японой эрдэмтэдэй соведэй шиидхэбэри

ТОКИО, апрелиин 26. (ТАСС). Апрелиин 26-да Японой эрдэмтэдэй соведэй сесси боложо, атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые хорихо тухай шиидхэбэри нэгэн дуугаар абтаа.

Японой эрдэмтэдэй зүгһөө США-гэй, Англиин, Советскэ Союзай... лон бусад оронуудай эрдэм... хандажа, ядерна буу зэбсэгэй ... шалгые хорюулхын түлөө тэмс... шангадхахыень тэдэние уря... гэһэн шиидхэбэри эрдэмтэдэй с... абаа.

Арад зондоо хүндэтэй библиотекарь

(Гильбирын хүдөөгэй библиотекын дүй дүршэлһөө)

«Баян гол» гэжэ голой урда эрье зайжа, зүүлжэ баруулжаа гонзойһон Кокорино тосхоной тэг дунда «Гильбирын хүдөөгэй библиотекэ» гэһэн гаршагтай томохон нэгэ гэр байдаг. Илангаяа үдэһөө хойшо энэ гэр тээшэ һургуулиин үхибүүдэй, багшанарай, эрэгтэй эмэгтэй, хүгшэн залуушье хүнүүдэй һубарилдахань харагдадаг юм. Энэ библиотекэһээ «Коммунизм» колхозой гэшүүд, Кокориной, Хурамшын һургуулинуудай һурагшад болон багшанар ном абажа уншадаг.

Нэгэтэ нара орохо багаар библиотекэдэ хүн зон урдынхидаал адли олон байба. Гэрэй зүүн хахадтань жэрэгэр тагууд дээгүүр нимгэн, зузааншье, бага ехэшье номууд зайгүйгөөр табяатай, баруун хахадтань элдэб газетэ, журналнууд дэлгээтэй хэдэн столнууд байна. Сонхонууд дээгүүр таримал сэсэгүүд, ханаарнь элдэб зурагууд, фотомонтаж, диаграмма болон уряа лозунгнууд хадаатай.

Библиотекые даагша Клара Николаевна ном абахаяа ерэгшэдтэ анхаралтайгаар хандан, хүн бүхэндэ өөрынь дуратай ном шэлэн үгэнэ.

Клара Николаевна Миронова библиотекые даагшаар 1954 онһоо хойшо саг үргэлжэ ажаллаха зуураа, хүдөө уншагшадай дунда хүндэтэй болонхой.

Залуу библиотекариин анха түрүүн эндэ ерэхэдэнь библиотекэнь байра муутай. ном үсөөнтэй байһан юм. Нүхэр Миронова библиотекын ажал һайжаруулхын, уншагшадай тоо олошоруулхын зорилгоор ехэ ажал хээ. Колхозой, сомоной Соведэй хүтэлбэрилэгшэдэй, һургуулинуудай багшанар болон һурагшадай туһаламжаар нэгэ жэл үнгэрөөд байхада библиотекэеэ танихаар бэшэ болгоо һэн.

Мүнөө үедэ уншагшадайнь тоо 500 гаран болонхой. Библиотекэдэ тоологдодог 4500 хэһэг номууд уншагшадта хүртэнэгүй.

Кокорино тосхондо библиотекэһээ ном абадаггүй бүлэ үгы юм. Хурамша, Гильбирэ тосхонуудай ажалшад мүн лэ эдэбхитэй уншагшад болонхой.

Клара Николаевнагай оролдосотой ажалые эндэхи уншагшад һайшаан магтадаг.

— Энэ библиотекэдэ бэшүүлхынгээ урда тээ дайралдаһан лэ номуудые нүхэдһөө абажа уншадаг һэм. Харин Клара Николаевнагай туһаламжаар ном зүбөөр шэлэдэг болооб, — гэжэ Наталья Николаевна Пузырева хөөрэнэ.

Нүхэр Пузырева үнгэрэгшэ жэлдэ энэ библиотекэһээ 78 элдэб ном абажа уншаа. Гильбирын участково больницые даагша врач Наталья Борисовна Мясоедоватай библиотекэдэ хододоо ушархат. Арад зондоо хүндэтэй, энэ шударгы бэрхэ врач элдэб асуудалнуудаар зуугаад гаран ном нёдондо уншаа һэн.

Клара Николаевна Наталья Борисовна хоёр хамтаржа, һаяхан уншагшадай вечер эмхидхэһэн байна. Эдэнэр вечертээ эртээнһээ бэлэдхээ. Асуудал ба харюугай энэ вечертэ хамта 70 гаран хүн хабаадаа. Вечертэ ерэгшэд бэеын элүүр сахилгын элдэб асуудалнуудаар, медицинскэ наукын шэнэ туйлалтануудаар ехэтэ һонирхоо. «Мүнөө үедэ туберкулез ямар аргаар эмнэгдэнэб», «Зүрхэнэй операци яажа хэгдэнэб», «Ямар шэнэ эмүүд бии болооб» гэхэ мэтэ асуудалнуудта Наталья Борисовна дэлгэрэнгыгээр харюусаа һэн. Саашадаашье иимэ вечернүүдые эмхидхэжэ байхыень уншагшад хүсөө.

Библиотекые даагша ажалаа эрхилхэдээ артелиин ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ туһалхые, наукын туйлалтатай, түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй таряашад, малшадые танилсуулхые оролдодог.

Библиотекэдэнь мүнөө элдэб плакат, фото-суглуулбари табяатай. Библиотекэдэ ерэдэг малшад, таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд һонирхоһон асуудалнуудаараа дуратай номуудаа шэлэжэ абадаг юм. Клара Николаевнагай үүсхэлээр фермэ, гүүртэ, отаранууд дээгүүр нүүдэл библиотекэнүүд эмхидхэгдээ. Мүнөө үедэ тиимэ 8 библиотекэ ажаллана. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй малшадые танилсуулхадань эдэ библиотекэнүүд ехэ туһа хүргэнэ.

Нүхэр Миронова уншагша бүхэндэ анхаралтайгаар хандажа, али болохоор туһална. Жэшээнь, залуу һаалишан Вера Речкина үнеэ һааха дүршэлгүй байһан дээрэһээ нүхэр Мироновагай дурадхалаар тусхай брошюра уншажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

— Бригада, фермэнүүд дээгүүр гансашье ном тараагаад ябадаг бэшэб, харин ханын һони, «Дайшалхы хуудаһа» гаргалсадагби. Тэдэ һонинуудтаа эдэбхитэй уншагшадайнгаа эршэтэ ажалые харуулхые хүсэдэгби,—гэжэ Клара Николаевна хөөрэнэ.

Библиотекэ хабарай тарилгын, үбһэ, таряа хуряалгын үедэ полевой стануудта, тракторна бригадануудта культурно-гэгээрэлэй, нийтэ-политическэ ехэ ажал эмхидхэнэ. Нёдондо жэлдэ полевой стануд, тракторна бригадануудта арбан зургаан нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдээ һэн. Нүхэр Миронова неделидээ нэгэ-хоёр дахин ябажа, номуудые һэлгүүлдэг, хөөрэлдөө, хамтын уншалга хэдэг байгаа.

Арад зондо номой удхашанарые һайнаар ойлгуулхын тулада уншагшадай конференци үнгэргэхэ гээшэ ехэ удхашанартай юм. Библиотекын эдэбхитэд энээниие хараадаа абажа, элдэб номоор хэдэ хэдэн конференци үнгэргөө. Уншагшадай конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн номуудай тоодо Г. Николаевагай «МТС-эй директор главна агроном хоёр тухай повесть», Н. Носовой «Витя Малеев һургуулидаа, гэртээ байхадаа» гэхэ мэтые нэрлэжэ боломоор байна.

Клара Николаевна библиотекэдээ ажаллахын хажуугаар нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлнэ. Нүхэр Миронова энэ жэлдэ Гильбирын сомоной Соведэй депутадаар һунгагдаад, һунгагшадайнгаа этигэл найдабарийе бодото ажалаараа харюулжа байна.

Иволга. **А. Бадаев.**

Иорданидахи байдал

КАИР, апрелиин 26. (ТАСС). Иорданидахи байдал улам шангадажа байна. Король Хусейн орон дотор сэрэгэй журам тогтоогдобо гэжэ соносхоод, политическэ партинуудые тараагаа. Гадна, Иорданиин национально-патриотическа хүдэлөөндэ эсэргүү хэмжээнүүдые тэрэ абана. Жэшээнь, хэдэн демократическа политическэ ажал-ябуулагшад тушаагдаа.

Иорданиин засагаархид Амманда ерээд байһан, «Аш-Шааб», «Аль-Маса», недели бүри гарадаг «Роза-Эль-Юсеф» гэжэ Египедэй газетэнүүдэй корреспондентнүүдые тушааба гэжэ «Аш-Шааб» газетэ мэдээсэнэ.

Корреспондентнүүд нэрэтэй 40 американецууд мүнөө королиин ордон соо байна. Тэдэнэй олонхинь гүрэнэй урбалта хэхэ талаар «мэргэжэһэн» зон юм гэжэ «Ан-Наср» газетэ тэмдэглэнэ.

Иорданиин армиин сэрэгэй формо үмдэһэн Ирагай олон полициинхид, сэрэгэйхид Иорданиин арадай хүдэлөөе дараха зорилгоор Иорданида ерээд байна гэжэ «Ан-Нур» газетэ мэдээсэнэ.

Король Хусейн Иорданиин армида этигэхээ болижо, бедуингүүдһээ бүридэһэн отрядуудые суглуулна. Мүн бусад хархис этэгээдүүд тон яаралтайгаар зэбсэглэгдэнэ.

Америкынхид Иорданиие сэрэгээр дайлажа абаһан мэтээр Амманда аашална. Гадна, Амер... зургаадахи флот Дундада да... зүүн зүгыень шэглэн ерэжэ яба...

ВАШИНГТОН, апрелиин ... (ТАСС). «Уласхоорондын комму... мын зүгһөө ехэ аюул» Иорда... тохёолдоһон дээрэһээнь, Иорд... да «Эйзенхауэрэй түсэбые» ... лүүлхэ саг ерээ гэжэ гүрэнэй де... таментын түлөөлэгшэ Уайт ... лиин 25-да пресс-конференци д... хэлээ. Эгээл тиимэ зорилгоор А... рикын зургаадахи флот Дун... далайн шадар эльгээгдэбэ г... Уайт гэгшын хэлэһэн үгэһөө х... дана.

Ямар ороной зүгһөө «комму... тическэ аюул» Иорданида то... доо юм гэһэн асуудалда хар... хаяа Уайт хэдэн дахин арсаа. И... даниин королиин хэһэн урба... эсэргүүсэн, үргэн арад зоной ж... страци хэһэн ябадалые «аюул... гэжэ Холбоото Штадууд тоолон... гэһэн асуудалда тэрэ мүн лэ хар... сажа шадаагүй.

Иорданида тохёолдоһон ха... шанга байдалые һамбаашал... «Эйзенхауэрэй түсэбэй» үндэ... Дүтын Зүүн зүгэй оронуудай х... гүүдтэ Америкын оролсохоёо ба... ень Дундада далай руу зургаа... хи флодые эльгээһэн ушар хар... на гэжэ Америкын газетэнүүдэй ... дээсэлһээ харагдана.

Редактор **Д. Л. ЛОБСАНОВ**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74. отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 09412. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2151